

แนวทางการใช้หลักพุทธธรรมในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม
แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเชียงใหม่ เขต 5

GUIDELINES FOR THE USE OF BUDDHIST PRINCIPLES IN THE PERFORMANCE
OF PHRAPARIYATTIDHAMMA SCHOOLS ADMINISTRATORS IN GENERAL
EDUCATION DIVISION UNDER THE PHRA PARIYATTIDHAMMA EDUCATIONAL
AREA DEPARTMENT OF GENERAL EDUCATION AREA OFFICE 5

พระชนพันธ์ รัชเมธี*

Pra Tanapun Ratchamete

ธีระภัทร ประสมสุข*

Teerapat Prasomsuk

ชัชรินทร์ ชวนวัน*

Chatcharin Chuanwan

เสกชัย ชมภูณู*

Sekchai Chompoonuch

Corresponding Author E-mail: tanapun.2530@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการใช้และศึกษาแนวทางการใช้หลักพุทธธรรมในปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเชียงใหม่ เขต 5 เป็นงานวิจัยแบบปริมาณ กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวน 191 รูป/คน โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเชียงใหม่ เขต 5 โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการบริหารงานวิชาการรองลงมาด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงานทั่วไป และด้านการบริหารงานงบประมาณ ตามลำดับแนวทางการใช้หลักพุทธธรรมในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ เขต 5 ดังนี้ ด้านการบริหารงานวิชาการ ผู้บริหารควรใช้การรู้จักเหตุ รู้จักตนเองในการวิเคราะห์สภาพความต้องการของโรงเรียน ผู้เรียน และชุมชน การกำหนดความมุ่งหมาย เป้าหมาย วิสัยทัศน์ ตามหลักสูตรการเรียนการสอน ด้านการบริหารงานงบประมาณ ผู้บริหารควรวางแผนจัดทำโครงการใช้งบประมาณประจำปีอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับระยะเวลาที่กำหนดเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา ด้านการบริหารงานบุคคล ผู้บริหารควรจัดทำแผนงานการบริหารบุคลากร การสรรหา บรรจุ แต่งตั้ง รับย้ายบุคลากรอย่างเป็นระบบ ส่งเสริมการมีวินัยและการรักษาวินัยความตรงต่อเวลา ด้านการบริหารงานทั่วไป ผู้บริหารควรนำผลจากการวัดผลและประเมินผลการปฏิบัติงานมาประยุกต์ใช้จัดแบ่งงานและมอบหมายงานอย่างความเหมาะสม ควรพัฒนาระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศที่ทันสมัย

คำสำคัญ: หลักพุทธธรรมในปฏิบัติงาน, ผู้บริหาร, โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา

* คณะสังคมศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่

ABSTRACT

The objective of this research was to study the use of Buddhist Principles in the Performance of Phrapariyattidhamma Schools Administrators in General Education Division under the Phra Pariyattidhamma Educational Area, Department of General Education Area Office 5. This is quantitative research. Samples of the study were altogether 191 persons comprised of educational institutional administrators and teachers. Data collection was conducted by questionnaires. Frequency, percentage, average, standard deviation and content analysis were used for data analysis.

The study was found that the level of using of Buddhist Principles in the Performance of Phrapariyattidhamma Schools Administrators in General Education Division under the Phra Pariyattidhamma Educational Area 5 as a whole was at high. When considering each aspect of administrative, they were all at high. Ranking by average value from maximum to minimum, they were administrative of academic, personnel, general, and budgeting respectively. The suggestion guidelines from the study were divided in each aspect of administrative as follows. For academic aspect, when analyzing the requirement of schools, learners and communities, the causes and school analysis should be conducted by administrators as well as their aims, objectives and visions had to be established accordance with their curriculum. For budgeting, annually project planning with budget spending should be conducted efficiency accordance with the timeframe and the educational institutional context. In terms of personnel management, it should be recruitment, placement, appointment and job mobility planning systematically conducted by administrators together with the encouragement of the disciplinary and punctuality discipline. For general administrative, administrators should make use of personnel work performance assessment for task assignment and allocation. And there should be up to date information system and network developed.

Keywords: Buddhist Principles in Job Performance, Administrator, Phrapariyattidhamma School in General Education Division

บทนำ

กระแสความเปลี่ยนแปลงในสังคมโลกที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน เป็นปัจจัยที่ผลักดันให้เกิดการแสวงหากลยุทธ์ในการพัฒนาความสามารถของประชากรในประเทศ ซึ่งประเทศไทยเป็นประเทศที่มีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุกด้าน แต่สิ่งที่สำคัญที่สุดคือด้านการศึกษาที่มีการเปลี่ยนแปลงและมีความจำเป็นอย่างยิ่งใน

การพัฒนา ปรับเปลี่ยนให้ทันกับกระแสความเปลี่ยนแปลงของสังคม โดยกลุ่มเป้าหมายที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนา คือกลุ่มผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และกลุ่มครูผู้สอน โดยที่เมื่อผู้บริหารมีความพร้อมและมีศักยภาพในการพัฒนามีสามารถเป็นผู้นำให้ครูผู้สอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเมื่อผู้สอนมีความรู้ความสามารถและมี

ความเชี่ยวชาญแล้ว กระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูที่มีคุณภาพย่อมส่งผลให้ผู้เรียนได้รับการฝึกฝนและเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วยการพัฒนาการศึกษาให้ได้ตามมาตรฐานการศึกษาชาตินั้นทำได้ยาก แต่นับเป็นเรื่องที่สำคัญยิ่ง สามารถทำได้และมีโอกาสที่จะประสบความสำเร็จ

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 หมวด 5 ว่าด้วยการบริหารและการจัดการศึกษา ในมาตรา 39 กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหารและจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการสถานศึกษา สถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง ตามพระราชบัญญัติการศึกษาดังกล่าว เป็นการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาจากส่วนกลางไปยังสถานศึกษาโดยตรง เพื่อให้สถานศึกษามีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบ มีอิสระในการตัดสินใจในการบริหารจัดการด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ซึ่งสอดคล้องกับการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล (กระทรวงศึกษาธิการ, 2562)

การจัดการศึกษาให้เกิดประสิทธิผลและกระบวนการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพย่อมส่งผลที่ดีต่อคุณภาพของผู้เรียน ซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการศึกษา ผู้บริหารในฐานะตัวแทนของบุคลากรในสถานศึกษา จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนวิธีการบริหารและการดำเนินงานเพื่อเปิดโอกาสให้สังคมและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัด

การศึกษามากขึ้น การบริหารโรงเรียนโดยนำหลักพุทธศาสนานับเป็นอีกหนึ่งกระบวนการที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นการบริหารที่เกิดผลดีทั้งด้านผลลัพธ์และด้านการขัดเกลาให้ผู้เรียนเป็นคนดีของสังคม โดยเฉพาะหลักพุทธธรรมเป็นหลักพื้นฐานของชีวิต เป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตไทยเป็นหลักเพื่อการดำเนินชีวิตอย่างสันติสุขของคนในสังคม จึงจำเป็นอย่างยิ่งในการนำหลักธรรมที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการบริหารโรงเรียน เนื่องด้วยโรงเรียนเป็นแหล่งสำคัญในการหล่อหลอมความเป็นมนุษย์ให้แก่แก่นักเรียนทุกคน

จากความความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา นั่นก็คือ หลักสัปปุริสธรรม 7 มาประยุกต์ใช้ในการบริหารสถานศึกษา โดยศึกษาระดับการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเชียงใหม่ เขต 5 และ เพื่อสังเคราะห์แนวทางการใช้หลักพุทธธรรมในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเชียงใหม่ เขต 5 ให้ได้แนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยมีหลักพุทธธรรมเป็นพื้นฐานอันจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษาในการนำไปปฏิบัติใช้เป็นลำดับต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพการใช้หลักพุทธธรรมในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเชียงใหม่ เขต 5

2. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการใช้หลักพุทธธรรมในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเชียงใหม่ เขต 5

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากร

ในการวิจัยครั้งนี้ประชากรที่ศึกษา คือ ผู้บริหาร และครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเชียงใหม่ เขต 5 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 385 รูป/คน แบ่งเป็นผู้บริหาร จำนวน 28 รูป/คน และครู จำนวน 357 รูป/คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบ แบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) เกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษาและ ประสบการณ์การทำงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเชียงใหม่ เขต 5 ตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ประกอบด้วย อัมมัญญตา อัตถัญญตา อุตตัญญตา มัตตัญญตา กาลัญญตา ปริสสัญญตา ปุคคลัญญตา ในการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป รวมจำนวนข้อคำถาม 32 ข้อ เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ท (Likert) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, น. 99-100)

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นปลายเปิด (Open Ended) ข้อเสนอแนะแนวทางการใช้หลักพุทธธรรมในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเชียงใหม่ เขต 5

3. การสร้างและหาประสิทธิภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถาม แนวทางการใช้หลักพุทธธรรมในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเชียงใหม่ เขต 5 ดังนี้ต่อไป

3.1 ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี ตำรา สิ่งพิมพ์ บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามแนวทางการใช้หลักพุทธธรรมในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเชียงใหม่ เขต 5

3.2 ศึกษาหลักการและวิธีการสร้างแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ท (Likert)

3.3 สร้างแบบสอบถามโดยกำหนดขอบเขตคำถามให้ครอบคลุมกรอบแนวคิดวัตถุประสงค์ และองค์ประกอบเพื่อให้ทราบถึงการประยุกต์ใช้หลักธรรมเชิงพุทธ ของผู้บริหารในการปฏิบัติงานโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเชียงใหม่ เขต 5 ตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ประกอบด้วย 1) อัมมัญญตา 2) อัตถัญญตา 3) อุตตัญญตา 4) มัตตัญญตา 5) กาลัญญตา 6) ปริสสัญญตา 7) ปุคคลัญญตา ในการบริหารงานวิชาการ การบริหารงาน

งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป รวมจำนวนข้อคำถาม 32 ข้อ

3.4 นำแบบสอบถามไปเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาในการทำการค้นคว้าอิสระ เพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องของสำนวนที่ใช้ และให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข

3.5 ทำการปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาเรียบร้อยแล้ว นำแบบสอบถามไปเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ของคำถามแต่ละข้อโดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถาม (IOC: Index of item objective Congruence)

3.6 นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

3.7 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน โรงเรียนเมธีวุฒิกร "วัดพระธาตุหริภุญชัย" ลำพูน จังหวัดลำพูน

3.8 นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้มาวิเคราะห์ หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient)

3.9 นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ที่ผ่านการหาค่าความเชื่อมั่นเรียบร้อยแล้วนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามแนวทางการใช้หลักพุทธธรรมในการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนพระ

ปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา จังหวัดเชียงใหม่ เขต 5 โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ดังนี้

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยการหาค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) แล้วนำมาเสนอในรูปแบบตาราง

4.2 การวิเคราะห์แบบสอบถามข้อเสนอแนะแนวทางการใช้หลักพุทธธรรมในปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเชียงใหม่ เขต 5 แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

4.3 วิเคราะห์ข้อเสนอแนะแนวทางการใช้หลักพุทธธรรมในปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเชียงใหม่ เขต 5 โดยการสังเคราะห์เนื้อหา(Content Analysis) จากข้อเสนอแนะในแบบสอบถามปลายเปิด แล้วนำเสนอโดยวิธีเชิงพรรณนา (Descriptive analysis)

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์สภาพการใช้หลักพุทธธรรมในปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเชียงใหม่ เขต 5 โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ รองลงมาด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงานทั่วไป และด้านการบริหารงานงบประมาณตามลำดับ

ข้อเสนอแนะแนวทางการใช้หลักพุทธธรรมในปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

ด้านการบริหารงานวิชาการ คือ ผู้บริหารควรใช้การรู้จักเหตุ รู้จักตนเองในการวิเคราะห์สภาพความต้องการของโรงเรียน ผู้เรียน และชุมชน การกำหนดความมุ่งหมาย เป้าหมาย วิสัยทัศน์ ตามหลักสูตรการเรียนการสอน

ด้านการบริหารงานงบประมาณ คือ ผู้บริหารควรวางแผนจัดทำโครงการใช้งบประมาณประจำปีอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับระยะเวลาที่กำหนดเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา

ด้านการบริหารงานบุคคล คือ ผู้บริหารควรจัดทำแผนงานการบริหารบุคลากร การสรรหา บรรจุ แต่งตั้ง รับย้ายบุคลากรอย่างเป็นระบบ ส่งเสริมการมีวินัยและการรักษาวินัยความตรงต่อเวลา

ด้านการบริหารงานทั่วไป คือ ผู้บริหารควรนำผลจากการวัดผลและประเมินผลการปฏิบัติงานมาใช้จัดแบ่งงานและมอบหมายงานอย่างความเหมาะสม ควรพัฒนาระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศที่ทันสมัย

อภิปรายผลการวิจัย

การใช้หลักพุทธธรรมในปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเชียงใหม่ เขต 5 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารและคณะครูโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา จังหวัดเชียงใหม่ เขต 5 ทั้ง 4 ฝ่าย ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เชียงใหม่ เขต 5 ให้ความสำคัญ

ร่วมมือความสำคัญเกี่ยวกับการวางแผนงานบริหารงานทั้ง 4 ฝ่าย ได้แก่ 1) การบริหารวิชาการ 2) การบริหารงบประมาณ 3) การบริหารงานบุคคล 4) การบริหารงานทั่วไป อย่างเป็นรูปธรรม มีการสร้างเครือข่ายในการบริหารงานในองค์กร และการนำผลการบริหารมาประเมินเพื่อการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง จัดทำระบบโครงสร้างการบริหารงานของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 อย่างชัดเจน มีแนวทางในการสื่อสารให้บุคลากรรับรู้และเข้าใจ ส่งผลให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการบริหารงานวิชาการรองลงมาด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงานทั่วไป และด้านการบริหารงานงบประมาณ ตามลำดับ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พระปลัดพัฒนะ วฑฒโน (เฟื่องเนียม) (2563) ได้ศึกษาเรื่อง รูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักสัปปริยธรรม 7 สำหรับผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พบว่าสภาพการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา โดยภาพรวมมีระดับการบริหารอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน มีระดับการบริหารอยู่ในระดับมากทั้ง 4 ด้าน และด้านที่ค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ การบริหารงานวิชาการ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาสุวิทย์ ปัญญาดิษฐ์ (2556) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารตามหลักสัปปริยธรรมของผู้บริหารในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 พบว่า การบริหารตามหลักสัปปุริสธรรมของผู้บริหารในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก

หากพิจารณาผลเป็นรายด้านสามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ด้านการบริหารงานวิชาการ โดยรวม อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารและคณะครูได้ร่วมกันศึกษาวิเคราะห์ พัฒนาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาและชุมชน มีความเอาใจใส่ร่วมกันในการวางแผนงานวิชาการ ร่วมกันคิดแก้ปัญหาต่างๆ อย่างมีเหตุผล ผู้บริหารโรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความสามารถผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารบริหารงานวิชาการโดยมีการวางแผนกำหนดงานย่อย อย่างละเอียด มีจุดมุ่งหมายกำหนดให้ผู้รับผิดชอบรายงานผลการปฏิบัติงานเสนอขึ้นตามลำดับขั้นสอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาสุวิทย์ ปัญญาดิษฐ์ (2556) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารตามหลักสัปปุริสธรรมของผู้บริหารในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 พบว่า การบริหารตามหลักสัปปุริสธรรมของผู้บริหารในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ด้านการบริหารงานวิชาการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. ด้านการบริหารงานงบประมาณ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่การบริหารโรงเรียนกำหนดวิสัยทัศน์และ

นโยบายพิจารณาจากเศรษฐกิจสังคมของประเทศ อาจเป็นผลมาจากผู้บริหารและคณะครูส่งเสริมการใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของทุกคนในสถานศึกษา ให้ดำเนินไปในทางสายกลาง ให้ตระหนักถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในภายนอก ทั้งนี้ จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการ ทุกขั้นตอน และขณะเดียวกัน เพื่อให้กระบวนการบริหารงานวิชาการเกิดความสมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พระปลัดพัฒนะ วฑฒโน (เพื่องเนียม) (2563) ได้ศึกษาเรื่อง รูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักสัปปุริสธรรม 7 สำหรับผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พบว่า สภาพการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา โดยภาพรวมมีระดับการบริหารอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านมีระดับการบริหารอยู่ในระดับมากทั้ง 4 ด้าน และ ด้านการบริหารงานงบประมาณ โดยรวมอยู่ในระดับมาก

3. ด้านการบริหารงานบุคคล โดยรวมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นผลมาจาก ผู้บริหารและคณะครู บุคลากร ได้จัดทำแผนการบริหารบุคลากรไว้อย่างเป็นระบบ ประสานความร่วมมือกับบุคคลภายนอกให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการ ผู้บริหารมีการใส่ใจ

ทุกรายละเอียดในองค์กร ตลอดจนทุกกระบวนการทำงานตั้งแต่ต้นจนจบ รวมถึงการบริหารทรัพยากรบุคคลอย่างมีคุณภาพ เพื่อให้เกิดความราบรื่นในการทำงานด้วยสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระประภาส ปณฺญาคโม (ดอกไม้) (2563) ได้ทำการค้นคว้าเรื่อง การบริหารงานบุคคลตามหลักสัปปุริสธรรม 7 สำหรับผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 พบว่า การบริหารงานบุคคลตามหลักสัปปุริสธรรม 7 สำหรับผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พระปลัดพัฒน ะ วฑฺฒโน (เฟื่องเนียม) (2563) ได้ศึกษาเรื่อง รูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักสัปปุริสธรรม 7 สำหรับผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พบว่า สภาพการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา โดยภาพรวมมีระดับการบริหารอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านทั้ง 4 ด้าน มีระดับการบริหารอยู่ในระดับมาก ด้านการบริหารงานทั่วไป โดยรวมอยู่ในระดับมาก

4. ด้านการบริหารงานทั่วไป โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารจัดทำแผนการบริหารงานทั่วไปไว้อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ให้ครูและบุคลากรมีบทบาทหน้าที่รับผิดชอบ สำหรับการบริหารจัดการให้ครอบคลุมขอบข่ายงานในโรงเรียน จัดทำปฏิทินปฏิบัติงานกำหนดตาม

ระยะเวลา ให้บรรลุเป้าหมายภาระงานอย่างมีคุณภาพ ผู้บริหารโรงเรียนควมคุม กำกับ การใช้งบประมาณปฏิบัติงานของ บุคลากรตามระเบียบและข้อบังคับ บริหารงานด้วยความโปร่งใสตรวจสอบได้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พระปลัดพัฒน ะ วฑฺฒโน (เฟื่องเนียม) (2563) ได้ศึกษาเรื่อง รูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักสัปปุริสธรรม 7 สำหรับผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พบว่า สภาพการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา โดยภาพรวมมีระดับการบริหารอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านทั้ง 4 ด้าน มีระดับการบริหารอยู่ในระดับมาก ด้านการบริหารงานทั่วไป โดยรวมอยู่ในระดับมาก

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย

การใช้หลักพุทธธรรมในปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ รองลงมาด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงานทั่วไป และด้านการบริหารงานงบประมาณตามลำดับ

แนวทางการใช้หลักพุทธธรรมในปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

ด้านการบริหารงานวิชาการ คือ ผู้บริหารควรใช้การรู้จักเหตุ รู้จักตนเองในการวิเคราะห์สภาพความต้องการของ

โรงเรียน ผู้เรียน และชุมชน การกำหนดความมุ่งหมาย เป้าหมาย วิสัยทัศน์ ตามหลักสูตรการเรียนการสอน

ด้านการบริหารงานงบประมาณ คือ ผู้บริหารควรวางแผนจัดทำโครงการใช้งบประมาณประจำปีอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับระยะเวลาที่กำหนดเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา

ด้านการบริหารงานบุคคล คือ ผู้บริหารควรจัดทำแผนงานการบริหารบุคลากร การสรรหา บรรจุ แต่งตั้ง รับย้ายบุคลากรอย่างเป็นระบบ ส่งเสริมการมีวินัย และการรักษาวินัยความตรงต่อเวลา

มาใช้จัดแบ่งงานและมอบหมายงานอย่างความเหมาะสม ควรพัฒนาระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศที่ทันสมัย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 จากผลการวิจัยนี้ทางสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ควรกำหนดนโยบายเกี่ยวกับ การส่งเสริมบทบาทหน้าที่ตามภาระงานที่ทันต่อยุคสมัย การให้รางวัลครูและบุคลากรที่สอดคล้องการประเมินความตรงต่อ เวลา และการอุทิศตน การจัดทำแผนงานบริหารที่สอดคล้องตามนโยบายของโรงเรียน

แหล่งอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2562. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.

บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

1.2 จากผลการวิจัยนี้ สำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา และโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาควรจัดทำแผนงาน/โครงการเกี่ยวกับการส่งเสริมบทบาทหน้าที่ตามภาระงานที่ทันต่อยุคสมัย การให้รางวัลครูและบุคลากรที่สอดคล้องการประเมิน ความตรงต่อ เวลา และการอุทิศตน การจัดทำแผนงานบริหารที่สอดคล้องตามนโยบายของโรงเรียน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

2.1 เพื่อเป็นการต่อยอดในการควรทำวิจัยเรื่อง การส่งเสริมบทบาทหน้าที่ตามภาระงานยุคความปกติใหม่ ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา จังหวัดเชียงใหม่เขต 5

2.2 ควรทำวิจัยเรื่อง การใช้ผลการประเมินในการพิจารณาความดีความชอบครูของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา จังหวัดเชียงใหม่เขต 5

ควรทำวิจัยเรื่อง พฤติกรรมความตรงต่อเวลา และการอุทิศตน ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา จังหวัดเชียงใหม่เขต 5

ควรทำวิจัยเรื่อง การนํานโยบายของโรงเรียนสู่การจัดทำแผนงานบริหาร ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา จังหวัดเชียงใหม่เขต 5

พระประภาส ปณฺญาคโม (ดอกไม้). (2563). การบริหารงานบุคคลตามหลักสัปปุริสธรรม 7 สำหรับผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6. *วารสารบัณฑิตศึกษามหาจุฬาลงกรณ์*, 7(4), 250-265.

พระปลัดพัฒนะ วฑฺฒโน (เฟื่องเนียม). (2563). รูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักสัปปุริสธรรม 7 สำหรับผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา. *วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์*, 7(2), 27-38.

พระมหาสุวิทย์ ปัญญาดิษฐ์. (2556). การบริหารตามหลักสัปปุริสธรรมของผู้บริหารในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1. *วารสารวิชาการราชภัฏตะวันตก*, 8(1), 19-30.